

0 10 20 km

LOODE-EESTI GEOPARK

Eliko Kõiv | Lääne-Harju Koostöökogu | 03.12.2020

ALGUS JA IDEE – 5*NATURE SOOME

OHHOOO!

loodusobjekte ning ühtlasi toovad inimesteni teadmisi geokonserveerimisest.^[10]

Geopargid Eestis [muuda | muuda lähteteksti]

Eestis on praeguse seisuga kokku kaks geoparki: Saarte Geopark ja Loode-Eesti Geopark. Kolmas geopark, Vooremaa Geopark, mis hõlmab Tartu ja Jõgeva maakonda, on alles valmimisjärgus. Eesti geopargid ei kuulu praegu ei Euroopa Geoparkide Võrgustikku ega ka Globaalsesse Geoparkide Võrgustikku, kuid neil on suur tähtsus kohalikul tasandil.

Saarte Geopark [muuda | muuda lähteteksti]

Saarte Geopargi keskus asub **Saaremaal Kaali** külastuskeskuses. Geopargi piirkond hõlmab 715 saart ja laidu ning Mandri-Eestis asuva Hanila valla ala. Suurem osa geopargi objektidest on seotud karbonaatkivimist aluspõhjaga. Saarte geopargi **karbonaatne aluspõhi** tekkis **Siluri** ajastul (444–416 miljonit aastat tagasi) merepõhja settinud **lubisetetest** ning on elustiku poolest väga rikas. Üheks Siluri ajastu tähtsaimaks leiuks geopargis peetakse **meriskorpionit** ehk **eurüpteriidi**, kes on võetud ka Saarte Geopargi vapiloomaks. Meretaseme muutlikkuse tõttu tekkisid pangad ja astangud, mis on vaadeldavad terves geopargis. Geopargi arvukad pangad kuuluvad Siluri klindi koosseisu. Saaremaa pangad jäävad oma kõrguselt alla Põhja-Eesti klindi pankadele, kuid nendes on väga ilmekalt näha siluriaegse mere areng. Siluri ajastu kivimid on rahvapärased tuntud ka **paekivi** ehk **paasi** nime all. Üheks tuntumaks objektiks Saarte geopargis on **Kaali meteoriidikraater**, mis on eriline selle poolest, et see on esimene **meteoriidikraater** Euroopas, mille meteoriitset päritolu suudeti tõestada. Märkimisväärseteks vaatamisväärsusteks on ka Siluri klindi arvukad pangad, tuntuim neist on **Panga pank**. Geopargi piirkonnas on levinud veel **karstiväljad**, mis on iseloomulikud karbonaatsete kivimite piirkondades, ja mandrijää poolt toodud **rändrahnud**.^[11]

Loode-Eesti Geopark [muuda | muuda lähteteksti]

Loode-Eesti Geopark on Eesti esimene geopark, mis rajati 2010. aastal MTÜ Pakri looduskeskuse üldkoosolekul. Geopargi kõige olulisem loodusemälestis on **Balti klint**, mis on tuntud ka Põhja-Eesti klindi nime all. 2004. aastal esitati Balti klint UNESCO kultuuri- ja looduspärandi nimekirja kandidaadiks, mis viis selleni, et UNESCO eksperdid tegid ettepaneku esitada klindi kaitsealad geoparkide nimestikku. Geopark vastab UNESCO nõuetele ning väärtustab loodust ja kultuuripärandit. Geopargi tuumalasad on kokku 11.

- Osmussaare
- Nõva
- Pakri
- Laulasmaa
- Türisalu
- Vääna
- Naage ja Rannamõisa maastikukaitseala
- Muraste ja Suurupi looduskaitseala
- Tabasalu looduspark
- Natura alad
- ümbritsevad merehoiualad

Kaitstavate üksikobjektide nimistusse kuuluvad **Neugrundi meteoriidikraater**, **Keila juga**, **Padise klooster**, **Peetri kindlus** (Muula mäed), **kivikalmed**, ohvriallikad jt. Geopargis on palju matkaradu, mis tutvustavad Loode-Eesti Geoparki.^[12]

Vooremaa Geopark [muuda | muuda lähteteksti]

Vooremaa Geopark on praegu veel valmimisjärgus. See hõlmab Tartu- ja Jõgevamaa koos kõigi nende loodus- ja kultuuripäranditega. Vooremaa Geopargi keskus asub **Saadjärve kaldal Jääaja Keskuses**.^[13]

A, MIS SEE ON?

GEOPARK on kohaliku kogukonna initsiatiivil loodus- ja pärandkultuuri poolest rikkas piirkonnas loodud ettevõtmine, mille esmaseks eesmärgiks on:

kohalikule kogukonnale majandusliku tulu teenimise võimaluste korraldamine geoturismi toodete ja teenuste pakkumise kaudu.

GOPARKIDEL ON KOLM PÕHILIST EESMÄRKI:

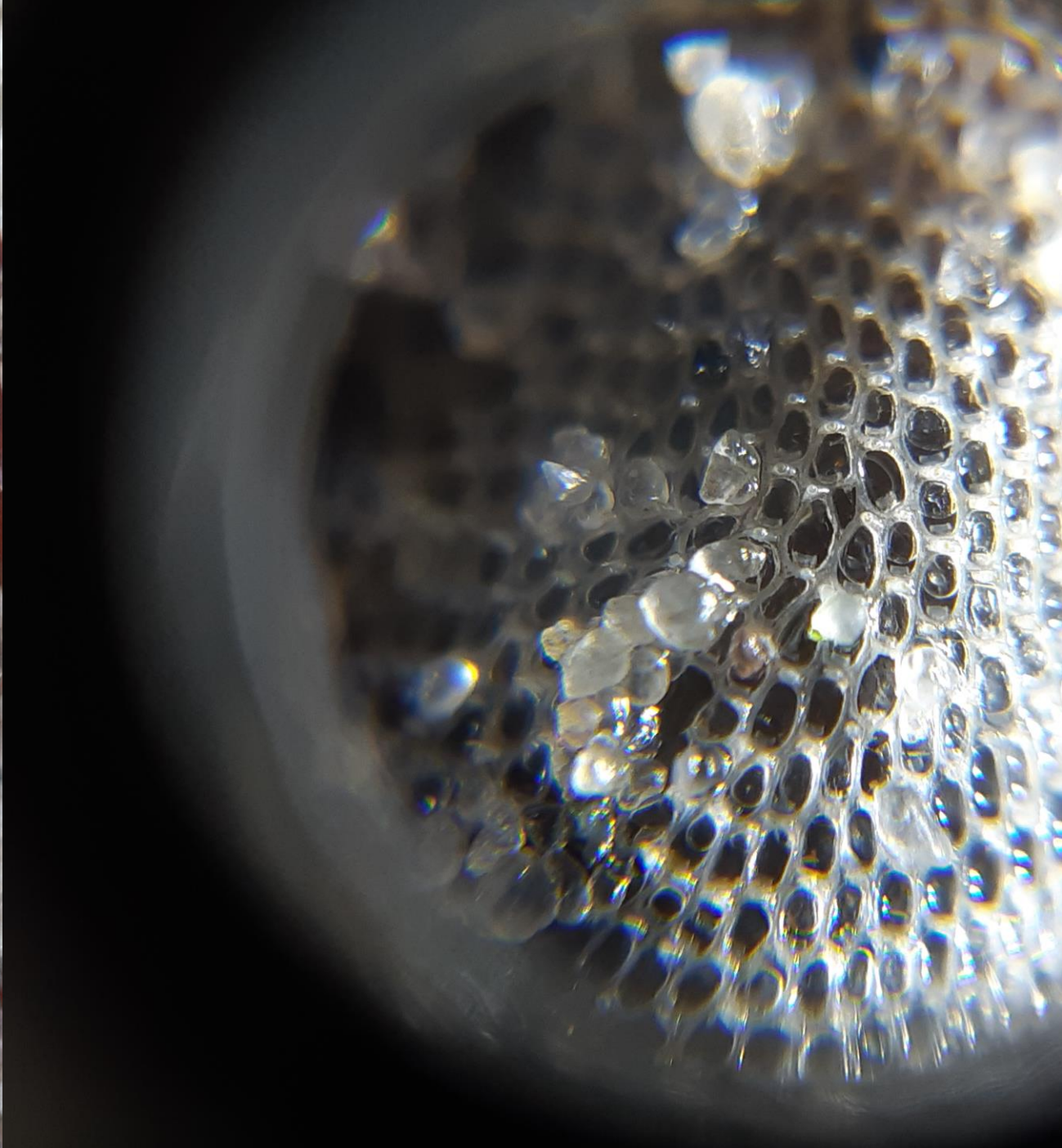
- 1) loodus- ja kultuuripärandi kaitse ja uurimine;
  - 2) keskkonnateadlikkuse edendamine;
  - 3) geoturismi ja aktiivpuhkuse arendamine.
- Nende saavutamiseks tehakse laialdast kohalikku, üleriigilist ja rahvusvahelist koostööd.
  - Väga oluline on nii keskkonnaharidusliku kui ka geoturismi infrastruktuuri arendamine.

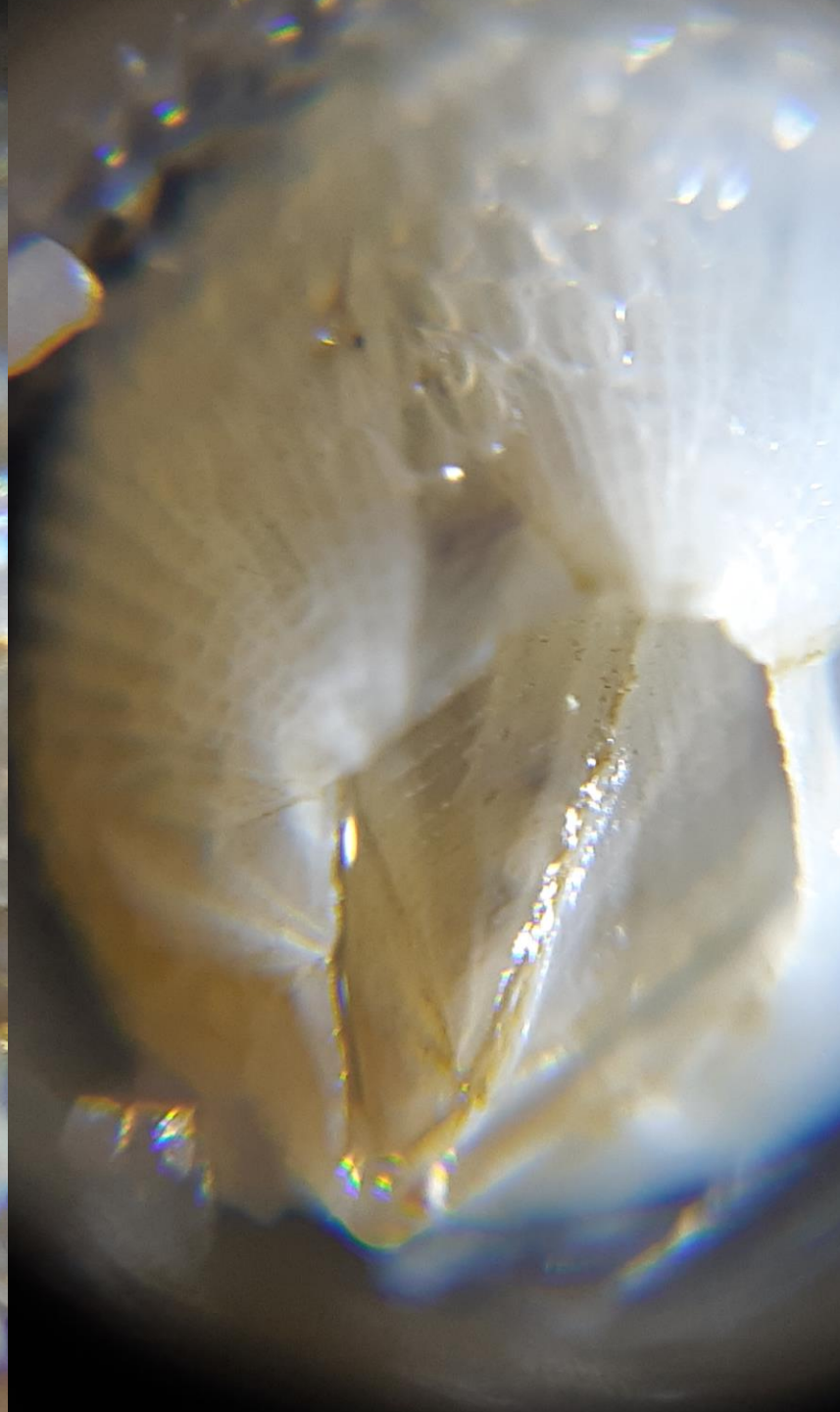

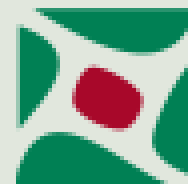

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

KESKKONNAPROGRAMMI INFOPÄEV

LÄÄNE-HARJU
KOOSTÖÖKOGU

JÄRGMISED TEGEVUSED:

Loode-Eesti geopargi arengukava väljatöötamine:

- projektijuht,
- arengukava koostaja hange,
- juhtrühma moodustamine,
- seminarid,
- arengukava tulemusi tutvustav konverents.

ARENGUKAVA:

- annab ülevaate piirkonna olulistest geoloogilistest ja kultuurilistest väärtustest,
- hindab ära olulisemad ökosüsteemiteenused,
- analüüsib Loode-Eesti tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud,
- pakub välja võimaliku tegevusplaani geopargi arendamiseks.

PÄRAST ARENGUKAVA KOOSTAMIST:

- Geoloogiliste loodus- ja kultuurimälestiste korrastamine ja eksponeerimine.
- Kohalikele elanikele koolitused, töötoad piirkonna väärtustest (sh matkad ja väljasõidud).
- Loode-Eesti koolivõrgustiku tugevdamine läbi ühisürituste ja looduslaagrite.
- Õppeprogrammid ja materjalid lasteaedadele ning koolidele kohaliku loodus- ja kultuuripärandi õppimiseks.
- Turistidele marsruutide väljatöötamine, infokandjate väljatöötamine ja levitamine.

AITÄH!

